Poste Restante ★

Medlemsblad för
Nils Ferlin-Sällskapet
Nr 1 1986

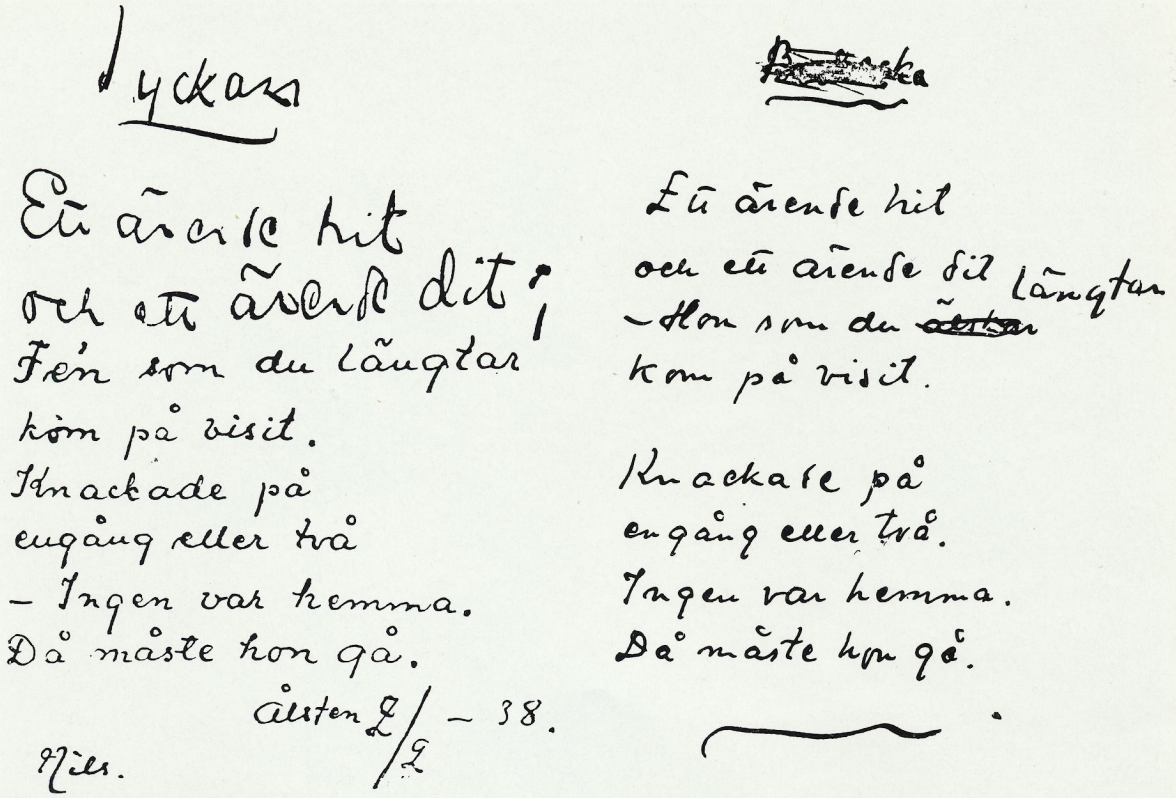

BRÅDSKA

Ett ärende hit
och ett ärende dit.
— Hon som du längtar
kom på visit.

Knackade på
en gång eller två.
Ingen var hemma.
Då måste hon gå.

ÄRENDEN

Ett ärende hit och ett ärende dit,
tiderna är ju så bråda.
Hon som du längtar kom på visit,
synd det var om er båda.
Hon knackade på — en gång eller två,
mot dörren la hon sitt öra.
Ingen var hemma. Då måste hon gå.
Vad hade hon annat att göra...

Omslagsbilden: foto Kurt Bergengren

Kära medlemmar

Några kommentarer kring en Ferlindikt blir min hälsning till Er Ferlinvänner framöver. Denna gång har jag valt en dikt som kanske lämpar sig i vår jäktade tid, dikten "Brådska" ur *Med många kulörta lyktor* 1944:

Ett ärende hit och ett ärende dit
— tiderna är ju så bråda —
Hon som du längtar kom på visit
— synd det var på er båda!
Knackade på — en gång eller två,
mot dörren la hon sitt öra.
Ingen var hemma. — Då måste hon gå.
Vad hade hon annat att göra?

Denna föga märkliga, men ändå med sin avslutande rad, så typiskt ferlinska vers om ett kärleksmöte som inte blir av, förfärdigade Ferlin inte med någon större brådska. Den har en tillkomsthistoria på sju år.

Uppslaget tycks Ferlin ha fått 1937, då han på uppmaning skulle skriva några rader i systerdottern Ingers poesialbum. Det blev "Ett ärende hit och ett ärende dit" med rubriken "Lyckan". Sedan blev det inte mer den gången. Först året därpå avslutade morbror Nils poesiversen (Se manuskriptet på sid. 2).

När Ferlins moders lägenhet på Rörstrandsgatan skulle utrymmas efter hennes död — hon dog i december 1936 — hade någon av misstag kastat några manuskript i soptunnan, vilka emellertid räddades. Bland dessa fanns en handskriven version av dikten med samma lydelse som i poesialbumet utom att "fen" fått ge vika för det mera vardagsnära och allmängiltiga pronominet "hon". Onekligen är "längtar" i rad 3 ett ord med mera ferlinsk klang än det överstrukna "älskar". Rubriken "Brådska" är överstruken (Se manus sid 2). Vilken av dessa två versioner som är ursprungligast spelar ingen roll. Det viktiga är att de visar hur omsorgsfullt Ferlin arbetade och vägde orden, innan han var riktigt nöjd, även när det gällde en till synes hastigt hopkommen vers.

I Idun nr 27 1938 finns denna version publicerad nu med rubiken "Brådska". (Se version 3) Ivar Ahlstedt berättar i en artikel nr 43 1961 att Ferlin den 26 juli 1940 skrivit en dikt i hans gästbok med titeln "Visa", som sedan kom in *Med många kulörta lyktor* "och har ni sett", skriver han, "det är inte många ändringar, ett enda ord bort och så nån ändring i interpunktionen och det typografiska. Sånt händer *också*." Och mycket riktigt, nu är dikten på väg till en slutgiltig form. I denna version har det nämligen kommit in ett par nya rader, kommentarer till handlingen "tiderna är ju så bråda", "synd det var om er båda" och "Vad hade hon annat att göra?"

Men innan dikten slutligen tas med i diktsamlingen publicerar Ferlin den i Fib nr 13 1941 under rubriken "Ärenden" (Se version 4).

Så inte är "Brådska" ett hastverk!

En hälsning till er alla med detta lilla smakprov på något av vad jag håller på med.

Er

Jenny Westerstr

"och så fraktas man bort" och "snart i min grop"

ur Dödsmotivet i Nils Ferlins diktning

av *Jenny Westerström*

Ferlin behandlade ofta döden i sin diktning. Kanske är han den av samtidsförfattarna, som var mest besatt av ämnet. Motivet finns redan från debuten och varieras och upprepas på olika sätt genom hela hans författarskap. I *En döddansares visor*, i *Goggles* och i *Med många kulörta lyktor* är döden ett markantare inslag än i *Barfotabarn*, *Kejsarens papegoja* och *Från mitt ekorrhjul*. I dessa två sista diktsamlingar har dödsmotivet fått en mer dämpad framtoning.

Ämnet kan spåras till hans lyriska försök från tiden före debuten, till de skämttidningar som Ferlin sporadiskt gav ut i Filipstad mellan åren 1922 och 1925. Många av dessa tidiga uppslag har sedan omarbetats och kommit in i många år därefter utgivna diktsamlingar.

Ferlins framställning av dödsmotivet, liksom hans diktning över huvud taget står i nära förbindelse med *Bibelns* stil och språk. *Bibelns* berättelser, bildspråk och frågeställningar sög han upp för att sedan, på sitt egenartade sätt, låta allt detta återspeglas i sin diktning i form av motivval, bildspråk, ordval, allusioner och direkta citat. Naturligtvis får man räkna med, att inte bara *Bibelns* utan överhuvudtaget den kristna traditionens skiftande dödsföreställningar och varierande språkbruk utgör referensram för den ferlinska uttolkningen av motivet.

Vissa av *Bibelns* böcker har mer än andra under olika epoker präglat uppfattningen av döden. Under medeltiden, 1600- och 1700-talen var t ex *Predikaren* en av huvudkällorna för förgängelsediktarna [1]. *Predikaren* är i sin tur en bland de böcker i *Bibeln*, som har övertagit en del "stoff, tankar och formuleringar" från hellensk eller hellenistisk litteratur. På så sätt har förkristet stoff införlivats med den kristna traditionen och sedan förts vidare [2]. Till starkt verkande moment i den kristna traditionen hör naturligtvis också en rad litterära framställningar av dödsmotivet, verk av författare som François Villon, Lasse Lucidor, Lars Wivallius och Carl Michael Bellman, men också av 90-talisterna och 1900-talsförfattare som Bo Bergman och Dan Andersson.

Psalmboken har också betytt mycket för Ferlin under uppväxtåren. Systern Lisa har i brev berättat om psalmlärningsintresset hos de tre syskonen. I Ferlins diktning förekommer många tydliga allusioner på psalmbeståndet.

En annan viktig faktor i Ferlins utveckling utgör självfallet den litterära atmosfär, som omger honom. Vad gäller impulser till dödsmotivet kan t ex den dekadenta litteraturen strax före sekelskiftet 1900 indirekt ha spelat en viss roll.

Denna artikel behandlar dikter, vars innehåll rör sig kring själva begravningsakten, likfärden och jordfästningen, men också dikter, som på ett naturalistiskt sätt skildrar tillståndet i jorden efter begravningen.

Paralleller till denna genre tror man sig kunna finna under begravningslyrikens tidevarv framför andra, nämligen under 1600-talet, då en rad skalder, vilkas rykte som gravpoeter gått till eftervärlden, var verksamma. Bröllop och begravningar tillhörde folknöjena. De s k tillfällighetsdiktarna fick mot ersättning rycka in och snickra visor för de glada och sorgliga tilldragelserna för att hylla föremålen ifråga.

Den man närmast associerar till, när det gäller Ferlin, är Lasse Lucidor i dennes egenskap av gravpoet. Ser man närmare på Lucidors gravskrifter, finner man, att det framförallt är den döda människans liv, som skildras med inslag

av lyriskt meditativa moment och vanitasförkunnelsen. Ibland är det fråga om förgängelsens och förruttnelsens poesi med rent makabra inslag. Lucidor skildrar inte som Ferlin själva begravningsceremonien, prästen, de sörjande o s v utan mera människan inför döden.

Då ligger Bellmans begravningsepistlar närmare till hands och har flera paralleller med Ferlins begravningsdikter. Carl Fehrman har i kapitlet "Bellman på kyrkogården" i *Kyrkogårdsromantik* bl a redogjort för Bellmans begravningsskildringar. Bellman återger, menar han, alla typer av begravningar, både de fattigas och de rikas. Här blandas makabert och backanaliskt, men plötsligt kan också en allvarlig fundering infinna sig. Bellmans dikter är dramatiska, livfulla och akustiska. Effekter i form av klockringning återkommer gång på gång.[3)]

Ibland kommer Ferlin i sina begravningsdikter ganska nära Bellman i dennes folkliga skildringar av begravningsprocessioner, men Ferlins beskrivningar i mera knappa och sparsmakade ordalag saknar Bellmans färgsprakande detaljrikedom. Men i likhet med Bellman låter Ferlin ofta begravningsceremonien ackompanjeras av klockringning.

För Ferlins begravningsdikter kom troligen hans anställning på *Bergslagernas Nyheter* en tid före 1918 att få en viss betydelse. Ett vanligt uppdrag för en nyanställd journalist var just att referera kända personers begravningar. Ferlin vill inte, genom att i diktens form måla begravningsmotivet, göra ett neutralt och objektivt reportage. Ämnet ger honom utmärkta möjligheter att med ironiska penseldrag tona fram och förstora upp människors negativa egenskaper, som tillgjordhet, falskhet och hyckleri. Egenskaper som Ferlin, ärlighetens och rättvisans förkämpe åren igenom, skulle häckla och göra spe av. Han fann i begravningarna, trots men också tack vare den högtidliga ritualen (sorgkläder och blomsterkransar spelade också en viktig roll vid den tiden), många uppslag til gyckel, groteskeri och karikatyr. I synnerhet passar Ferlin på att angripa prästerskapet.

I *Påskhälja* 1923 finns en dikt "Begravningshyenan", som häcklar en viss typ av begravningsbesökare. Dessa som av nyfikenhet och sensationslystnad sluter upp kring båren och frossar i sorgens yttre glans. Ju finare begravning desto större njutning.

Och blir det nån gång något "finare lik",
då blir hon, hyenan, på nyheter rik,
betänksam sitt huvud hon vaggar:
"Ja måste gå dit,
och göra visit
jag får gå från bykkar och laggar".

(— — —)

Hon tummar på allting — på kranar
och band,
och känner och plockar med sakkunnig
hand
på likkistans skruvar och spikar.
Allt fler komma fram
— de sakna alla skam
begravningshyenans gelikar.

Att begravningen skulle vara nästan som ett bitterljuvt skådespel, som ett slags folknöje ironiserar Ferlin också över i en liten tänkesats i samma nummer av *Påskhälja*:

— Det klagas i Nykroppa på bristen på förströelse. "Vi har ju inga andra nöje än tåge å e å anna begravning" säjer dom. Stackars Nykroppa. Dessa rader har senare omvandlats något och nästan 30 år senare under rubriken "Nöjen" blivit en kortdikt i *Kejsarens Papegoja:*

Att nöjen är högst relativa
jag lärde mej tidigt förstå
I Nykroppa mente man så:
— Vi har en annnan begravning
och tåget att titta på.

Hyckleriet återkommer Ferlin till i ett litet prosastycke "Ogrannlaga" i *Oxhälja* 1925. Här handlar det om en människa, som osynlig får närvara vid sin egen begravning. Hon kan inte bara höra vad människorna säger, utan har också begåvats med förmågan att läsa deras tankar. Gapskrattande sitter hon grensle över sin egen kista och kommenterar alla goda och överraskande ord hon får:

— Vad säjer du nu, Johansson! Du säjer: trognare vän får man leta efter. Vad ljuger du för, Johansson! Hör jag då inte vad det säger i ditt

innersta. Det säjer: Satan i det, att han skulle lura upp mig på den här växeln.

En annan i begravningsföljet säger om den döde:

— Ack ja, vi sörja honom alla, men innan det så låter det sålunda: "Fy fan, vad det drar kallt i alla fall, jag hoppas att prästen stökar över det fort, så man inte går och får sig en lunginflammation på det här spektaklet.

Prästen själv är inte ett dugg bättre. Med hans tro är det nog också knalt beställt:

— Hå hå, du präst, ropade den döda människan, vad ser du så tankfull ut för? Om det är så att du tänker på alltings fåfänglighet eller tänker du på Jesu av Nasaret och de dödas uppståndelse --- hi hi, du präst om jag skulle tala om för dig att du tänker på ärter och fläsk. Så här säger det alldeles nu i ditt hjärta: "Å kors, jag hade så när glömt att det är torsdag idag" — sannerligen är det inte så att det vattnas i munnen på dej, din gamle frossare. Men samtidigt ljuder det från din tunga: "Förvisso var detta en rättfärdig man, och guds son skall uppväcka honom på den yttersta dagen."

Ett obarmhärtigt och elakt porträtt av en kyrkans tjänare och inte så humoristiskt och välvilligt som Frödings porträtt i "Våran prost".

I *Med många kulörta lyktor* 19 år senare finns ett par dikter, som säkerligen står i motivisk förbindelse med prosastycket i *Oxhälja*, nämligen "Dragande kall —" och "Variation". I "Dragande kall —" är det inte den döde själv, som är centralfigur, utan en reporter. I underrubriken ges följande upplysning "Poeten hade ett ögonblicks anställning vid en liten landsortstidning." Troligen syftar Ferlin här på ovannämnda anställning vid *Bergslagernas Nyheter.*

Om man jämför dikten med den tidiga berättelsen "Ogrannlaga", är det just raderna.

— Fy fan vad det drar kall i alla fall, jag hoppas att prästen stökar över det fort, så man inte går och får sig en lunginflammation på det här spektaklet"

som direkt ger misstankar om, att Ferlin hämtat material till dikten ur berättelsen. I dikten lyder det:

Vår referent, som i ur och skur
följde hans sista åketur,
fick sej en lunginflammation
och ligger till sängs som en
sjuk person.

I både "Ogrannnlaga och "Dragande kall —" genomskådas både prästens och de sörjande salvesefullhet och hyckleri. Varken prästen eller de närvarande tror på vad som säges. Det är snarare ett slentrianmässigt skådespel som framföres. I "Dragande kall —" lyder det:

Här står vi nu alltså, gott folk, i rad,
med blommor och blad i de dödas stad.
Och prästen han är som ett dukat bord
av psalmer och strofer och bibelord.

Här står ni nu alltså, gott folk, och glor
— häropppe där många bekanta bor —
och prästen pratar — med blicken stor,
och andra pratar och ingen tror

Den andra dikten, som sannolikt också har sin upprinnelse i berättelsen i *Öxhälja* 1925 är "Variation":

Det var Phersons begravningsbyrå, ni vet,
den är erkänt finast och bäst.
Det var kransar och blommor i myckenhet
och en liten och tacksam präst.

Vi människor ljuger nu alla så bra
— städs måste vi tänka på vårt.
En präst är ju också en människa,
så döm honom inte för hårt.

Men tror man på Gud, när ens röst är full
av hädelse i vart ljud.
visst vore det bäst — för ens egen skull,
att inte det fanns någon gud.

I denna dikt tecknas prästen inte ens som en bra skådespelare. Han ljuger liksom prästen i de ovan citerade passagerna. Han ljuger emellertid inte så bra. Men läsaren uppmanas att inte döma honom för hårt — han "är ju också en människa". Förklaringen till prästens beteende ges i en tolv år tidigare publicerad, två strofer längre version av dikten "Gammal historia" i *Brand* (nr 32 1932):

Det skulle så tyckas. Men prästen
då!

Ty prästen är ung och har knalt
med ekonomin — ja, förresten så
har han av prosten betalt.
Ja, prästen är ung, som en hjälp-
präst är.
men sköter sej ganska galant,
och, stackarn, han är ju lycklig när
han kan förtjäna en slant.

Att det är fråga om en begravning för en välbeställd man uttrycks i diktsamlingsversionen genom att nämna att den finaste och bästa begravningsbyrån anlitas, liksom att den döde hyllas med många kransar och mycket blommor, vidare genom att antyda att prästen känner sig smickrad över uppdraget.

I den tidigare versionen i *Brand* uttrycks samma sak på följande sätt:

Ge plats gott folk för en jordafärd
En man var rik —
men nu är han inte så mycket värd
han, mer än andra lik.

Att mannen varit rik sägs här direkt och uppmaningen, att man skall flytta sig för liktåget, tyder på folksamling, vilket var vanligt vid den tidens mer påkostade begravningar. Begravningen visade den bortgångna människans sociala ställning. Detta återkommer Ferlin till gång på gång. Kontrasten mellan fattig och rik markeras för sista gången vid begravningen, eventuellt också på gravstenen, men därefter inträder dödens nivellerande makt, vilket Ferlin också antyder i de två sista raderna ovan. Om livet varit odemokratiskt, så är döden desto mer demokratisk.

Dödsdemokratins förkunnelse, som framförallt under medeltiden var ett förhärskande tema i dödsdiktningen, hade sina rötter i hellenistisk tid och *Gamla Testamentets* böcker[5]. Temat förekommer ymnigt hos författare som Lucidor och Bellman, och i Ferlins diktning förekommer det ofta.

En text av Bellman, som man kan använda vid läsningen av dikten ovan, är sång 26 "Fredmans begravning"[6] i vilken det också är fråga om ett på sitt sätt praktfullt begravningsfölje. Här liksom i Ferlinstrofen uppmanas åskådarna att göra plats för liktåget:

Ur vägen och vik,
se på ståten
och hör på låten
utav trompeten för Bacchi lik.

Men till skillnad från Ferlinstrofen ovan uppfordras åskådarna vidare till att både se och höra. Strofen ger ett livligt intryck, vilket förstärks ytterligare i de följande stroferna. Här ser man som på en filmduk det märkliga begravningsföljet defilera fram. Upplevd i skuggan av denna dikt ter sig Ferlinstrofen, trots den inledande uppmaningen, som färglös och tyst. Själva begravningsprocessionen endast antyds i de två första raderna. Ordet "lik", som används som rimord av de båda författarna, får emellertid hos Ferlin en för honom typisk dubbeltydighet.

I den slutliga diktsamlingsversionen av dikten har rörelsen i första strofen, som dock finns antydd i versionen i*Brand*, helt avstannat. Med minsta möjliga hjälpmedel antyder Ferlin miljö och situation. Sedd mot Bellmandikten ter sig både versionerna av Ferlindikten som nertonade och med knapphändiga attiraljer.

I "En gammal cylinderhatt"[7], som ingår i den postuma diktsamlingen med samma namn, har fjärde strofen nästan samma ordalydelse som inledningsstrofen i "Variation":

Vi ser Klaesons begravningsbyrå. — Som ni vet
är den erkänt förnämast och bäst.
Det är ord, det är kransar i myckenhet
och mot frågetecknet en gest.

I "En gammal cylinderhatt" återkommer Ferlin också till hyckleriet och lögnen inför den döde:

O rammel och skrammel — i solo och kör,
— att kärlek är som en slant,
och ingen är bättre än när han dör
blev nogsamt för hatten bekant.

En annan tidig punkt i Ferlins egen tidning *Oxhälja* 1925, som givit uppslag till flera andra dikter är "Feberyrsel":

Präktig är magen och västen trång
ding-dång, ding-dång,
prästen är värdig och kappan lång
ding-dång, ding-dång

vännernas hop som vid båren vandra
sörja och tala i kapp med varandra;
skråpuksansikten ha sörjande drag
enligt kutymen på dödsens dag.
Käraste vänner, jag känner er alla
känner er, ert hjärta det hårda och kalla,
vet att det hjärtat är hårt som sten
och dött och förkalkat för länge sen.

För resten, go vänner, vad sörjen I för,
det är inte ni utan jag som dör.

Liksom i "Ogrannlaga" möter vi en människa, som tänkes bevista sin egen begravning och de tidigare ständigt återkommande ingredienserna finns också här: ironin mot prästen och mot de sörjande, som inte sörjer av medkänsla och sorg utan för sedens skull. Några rader längre fram i dikten uttrycker den feberyrande öppet vad han tror eller snarare att han inte tror:

Jag tror inte mycket på prästen och kyrkan
och den som han ägnar sin avlönta dyrkan,
den guden som sitter i tempelgård —

En annan dikt med samma motiv och som samtidigt finns publicerad i *Oxhälja* 1925, är "Kyrkklockan":

(— — —)

Bing-bång, bing-bång,
klockorna sjunger om livets gång —

Klockorna sjunga en sång till hans ära
vännerna gråta och säja: vår kära
älskade broder som var oss så nära,
nu är han fången av döden i fång.
"Bing-bång, bing-bång,
säja de dånande klockornas sång,
vägen till graven är inte så lång
Bing-bång."

Vännerna gråta och säja: han var oss
såsom ett stöd, och hans styrka den bar oss
nu är han död, ack vad döden är vrång.
Bing-bång, bing-bång,
säja de dånande klockornas sång,
vägen till graven är livets gång —
Bing-bång!
Klockorna sjunga sin hårdaste sång,
urgamla visan om livets gång!

Denna dikt kan i motsats till de tidigare uppfattas utan ironi. Den saknar den skarpa udden mot lögn och hyckleri och stämmer härigenom med det traditionella mönstret hos en sorgedikt. Inledningen av "Feberyrsel" och dikten "Kyrkklockan" har smälts samman och givit upphov till dikten "Ding-dång", som 19 år sendare publicerades i *Med många kulörta lyktor*":

Ding-dång, ding-dång,
klockorna dunka en dyster sång.
Klockorna dunka till sorg och till ära;
vännerna klunka och sluddra: vår kära
skrattande broder som var oss så nära
— nu är han fångad av döden i fång!
Ding-dång.

Ding-dång, ding-dång,
prästen är värdig och kappan lång.
prästen är värdig — som prästerna böra.
— Värdigas, broder, upplåta ditt öra...
Jonsson är död och kan ingenting höra,
kan inte physta för flaska en gång.
Ding-dång.

Ding-dång, ding-dång,
klockorna dunka en dyster sång.
Räck mej din hand för den sången och lova
broder, att bättre förvalta din gåva.
Jonsson var trött — och var rädd för att sova.
Dagen är hetsig men natten är lång
— ding-dång.[8)]

Nytillkommet i diktsamlingsversionen är namngivningen av den döde. Härigenom bryts distanseffekten, och dikten ger ett intimare, inte så allmängiltligt intryck. "Ding-dång" är en monolog, och diktjaget talar till någon, som han kallar för broder, om den döde Jonsson. Ett nytt tillskott, som inte förekommit i någon av de tidigare behandlade begravningsdikterna är den positiva uppmaningen till vännen att vara rädd om livet, nämligen "lova broder, att bättre förvalta din gåva". Visserligen är livet svårt ("hetsigt"), men nog är det bättre än döden.

Ett återkommande inslag i begravningsskildringarna är som framgått klockklangen. Detta ackomanjemang tilll den sista färden återfinns i "Sign" publicerad postumt i *En gammal cylinderhatt*. Dikten publicerades under rubriken "Vinterbegravning" redan 1933 i *Konsumentbladet* (nr 51):

(— — —)

Jo, hästen är nog den apelgrå
och allt har du fått som du bad att få.
Klockorna ringa... Så tungt de slå
men sign över livet de manar
och sign över dem som ur livet gå.
Sol över åtta små granar.

I "Drömmare dåre..." i *En döddansares visor* framställs sista färden som en vision. Klockklangen markerar livets slut precis som en skolklocka som ringer ut efter sista lektionen och signalerar att skoldagen är slut, och det är dags att ge sig av:

— när klockorna klämta, de dova,
då går du bort med din rikedom
och lägger dej ned att sova.

Här signalerar klockorna, att ett mödosamt liv för en sårbar och känslig människa är slut, och att det är dags att dö, men detta skildras inte passivt, som något man utsätts för, eller något som sker, utan som en handling, som man aktivt tar del i. Man dör inte och bärs bort utan går själv och lägger sig bildlikt talat i graven. I "Kuplett" (Tillägnad Victor Arendorff)[9] i *Många kulörta lyktor* framställs en önskan om att sista färden, den till kyrkogården skall ackompanjeras inte av klockklang utan väl av fågelsång. Diktens vision av begravningsscenen, som här antyds, står i direkt motsättning till de traditionella begravningsdikternas skildringar av liktågets prakt och ståt:

Och så fraktas man bort
i en billig transport.
De' är ingenting särskilt me' de'.
Om en fågel en dril,l ville drilla
vid ens färd var det inte så illa,
men om prästen är skral
och drar in på sitt tal
är de' ingenting särskilt me' de'.

Återigen yttras en ironisk kommentar till prästernas liktal, i det att fågelsången föredras.

(fortsättning i nästa nummer)

1. Carl Fehrman, *Diktaren och Döden, Dödsbild och förgängelsetanke i litteraturen från antiken till 1700-talet*, Stockholm 1952 s. 45.

2. Se not 1.

3. Carl Fehrman, "Bellman på kyrkogården" i *Kyrkogårdsromantik. Studier i engelsk och svensk 1700-talsdiktning*, Lund 1954 s. 141 ff. Ingår även i *Kring Bellman*, Stockholm 1964.

4. Enligt Åke Runnquist, *Poeten Nils Ferlin*, Stockholm 1958 s. 122 utmönstrades dikten ur *Barfotabarn*, 1933.

5. Carl Fehrman, *Kyrkogårdsromantik*, s. 138.

6. Carl Michael Bellman, *Fredmans sånger*, Musikarrangemang av Roland Bengtsson, Stockholm 1966.

7. "En gammal cylinderhatt" fanns med i revyn *Nya Taggen* 1942, och programpunkten som hette *Intervju med en gammal cylinderhatt", framfördes av Willy Peters.*

8. Denna trestrofiga dikt hade Ferlin 1941 publicerat i *Tio stycken splitternya visor tryckta i år* och därefter i *Folket i Bild* (nr 13, 1943). Dessa tre versioner är identiska bortsett från stavningen.

9. "Kuplett" eller "På Arendorffs tid", som dikten då hette, fanns med i *Taggen* årg 1942 och sjöngs av Anders Ek till Lillebror Söderlundhs tonsättning (Revytidningen *Taggen* Stockholm 1942).

BORTOM BERGENS RO

av Hélène Aperia

Se! — där vandrar regnbågsfloden
susar ljus i stjärnors spår...
ankan snattrar skymningsmättad lyss till vårens
första sprittning

fjäril domnar, sluter ögats regnbågshinna
molnet viker grå manchetten speglar våg i skumvitt rus...
luftens puls i nattens lilja spränger
bortom skog i fjärran,
bortom bergens ro.

Se på nytt de mörka bergen dolda bakom
dimridå...
och på nytt hörs sus i parken när tystnadstunga
mörkret skymningsfaller
virvlar dagg i nysådd vår

spinner gräset?
spröd är tuvan
fjärilspladder fjärranfrån
mumlar tallens barr på marken
späda skratt i syrsors spår,
lyfter svalan på sin huva borrar den
i himlens skål — —
Se! — långt bortom bergen
skymningstäcket faller — —
mörkret sveper silverbladen
vaggar våg vid minnets stränder...
vildtulpanen dricker daggens pärlor
sedd av namnlös stjärnas barn.

Författarinnans illustration på motstående sida

LYRIKENS HEMVIST PÅ DRAMATEN

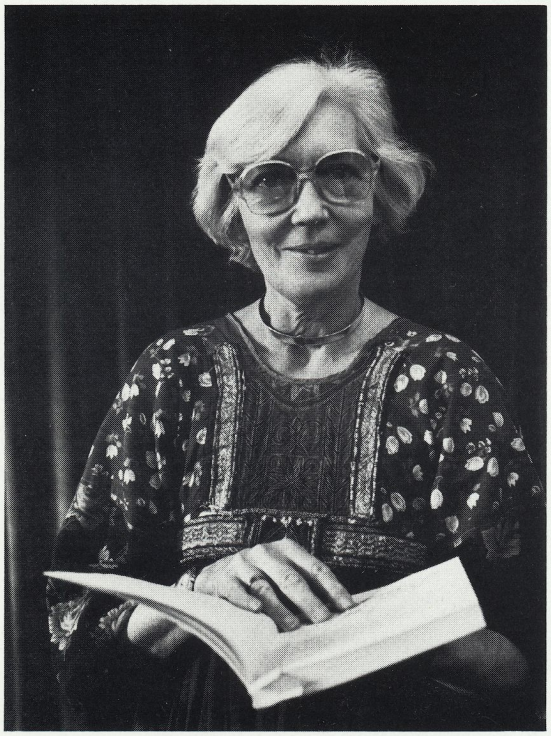

— Att börja en föreställning före utsatt tid och stänga dörrarna för flera besökare hör inte precis til vanligheterna på en teater. Men i Poesihörnan på Dramaten gör vi nästan alltid så av det enkla skälet, att vi alltid har fullt till sista ståplats en bra stund innan vi börjar kl 12.15 onsdagar och torsdagar, berättar skådespelerskan Barbro Hiort af Ornäs. Hon är en av de fem mottagarna av årets arbetsstipendier på 3 000 kr.

På ett tidigare årsmöte har tanken framförts att Sällskapet på något sätt borde uppmärksamma inte bara lyriker och trubadurer utan också recitatörer. Styrelsen har därför ansett det ovanligt välmotiverat att ger ett av årets arbetsstipendier till Barbro Hiort af Ornäs, som 1976 tog initiativet till Poesihörnan och alltsedan dess haft ansvaret för denna regelbundet återkommande högtidsstund för lyrikälskare.

När Poesihörnan började verksamheten 1976, var det förutom Barbro Hiort af Ornäs själv tre andra skådespelare som brukade medverka och i viss mån dela ansvaret: Hans Stråat, Kristina Adolphson och Gösta Prüzelius. De är fortfarande en trogen kärntrupp, även om repetitioner beroende på växlande repertoar kan komplicera situationen ibland. Tre kvart pågår föreställningen i Lilla scenens foajé, regelmässigt som sagt mer än fullsatt, och inträdet är fritt.

Någon ekonomi håller sig Poesihörnan över huvud taget inte med, och det är Barbro Hiort af Ornäs enbart tacksam för. Dramaten står för städkostnaderna. Både skådespelare och ofta gästande musiker och vissångare ställer upp helt gratis. Några s k ekonomiska ramar existerar inte. Desto lättare är det då att uppträda med just det man själv vill.

— Och så har vi en underbar publik med en hel massa "stammisar", säger Barbro Hiort af Ornäs. Jag vill till varje pris undvika att få programmet på något sätt uppstyltat. Men samtidigt får det ju inte vara publikfriande. Ibland utformar jag programmet kring ett bestämt tema, ibland inte, men något av en röd tråd vill jag ändå försöka hålla. Så ofta som möjligt presenterar jag en nyutkommen diktsamling, vilket då i någon mån ger ett stöd åt den nya lyriken. Urvalet av dikter betyder ofrånkomligt, att min personliga uppfattning i någon utsträckning präglar programmet. Jag är skådespelare och absolut ingen litteraturvetare, men jag hoppas representera den stora grupp människor som älskar lyrik.

En vårvecka svarade den sista årskursen vid teaterhögskolan för uppläsningarna. Under påskveckan gästspelade skådespelare från Jönköpings länsteater, den enda utom Dramaten som har regelbundna lyrikuppläsningar. Veckan därpå kom sångaren Jan-Olof Andersson, förra årets Lille Bror Söderlundh-stipendiat, som inte saknar Nils Ferlin på sin repertoar. — Nils Ferlins dikter återkommer ofta i Poesihörnan, försäkrar Barbro Hiort af Ornäs.

FERLIN KABARÉ

I Säffleteaterns Ferlin-kabaré spelar fr v Sonja Söderqvist rollen som "Längtans blå anemone", Einar Bergh "Konsekvensen", Anders Hörngren "Farfar i Färgelanda" och (i mitten med nyckelharpan Peter Tornborg "Busen Fabian" själv. Längst t h regissören Thor Zachrisson.

"Klackarna i grannens golv" är den fyndiga titeln på Säffleteaterns framgångsrika Ferlin-kabaré, som man turnerat med i Värmland och Dalsland och som man lovat presentera i kortformat vid Sällskapets årsmöte den 21 maj. Kabarén har fått vackra lovord i pressen.

Programmet vill visa Nils Ferlins mångsidighet: som revyförfattare Busen Fabian i Filipstad, som diktande broder i Klara-kvarterens bohemliv, som poeten grubblande över de stora livsfrågorna. — Vi hoppas också att vi har lyckats fånga något av galghumorn som gör Ferlin till en Bellmans like, säger teaterns informationschef Kristina Bergh.

Fyra av Säffleteaterns bästa krafter medverkar: Anders Hörngren som "Farfar i Färgelanda", Peter Tornborg som "Busen Fabian", Sonja Söderqvist som "Längtans blå anemone" och Einar Bergh som "Konsekvensen". Den sistnämnde står för sammanställningen av texterna, som samtliga är hämtade ur alla de stora tryckta diktsamlingarna.

Pristagare under 23 år

Önskemål har framförts om en förteckning över samtliga pristagare alltsedan 1963. Ske alltså:

FERLIN-PRISTAGARE

1963 Ruben Nilsson
1964 Emil Hagström
1965 Helmer Grundström
1966 Tor Bergner
1967 Olle Svensson
1968 Nils-Magnus Folcke
1969 Sonja Åkesson
1970 Ebba Lindqvist
1971 Petter Bergman
1972 Sandro Key-Åberg
1973 Sten Hagliden
1974 Stig Warren
1975 Harald Forss
1976 Elsa Grave
1977 Axel Liffner
1978 Ingeborg Erixson och Anna Rydstedt
1979 Bengt Anderberg
1980 Ann Margret Dahlquist-Ljungberg
1981 Bo Carpelan
1982 Lars Lundkvist
1983 Lars Forssell
1984 Birger Norman
1985 Maria Wine

TRUBADURPRISTAGARE

1980 Thorstein Bergman
1981 Gunde Johansson
1982 Olle Adolphson
1983 Gunnar Turesson
1984 Torgny Björk
1985 Tor Bergner

HEDERSPRISTAGARE

1981 Alf Henrikson

OBS
Årsavgiften
är fr o m 1986
50 resp 40 kr
för studerande
och pensionärer

NILS FERLIN

av **Thord Fredenholm**

Han trevade sej fram i samma halvdunkel som vi
igenom snår av tröstlöshet och hån och hyckleri,
på samma hala stigar som helt plötsligt sluttar ner
mot en solfattig avkrok där inte det minsta sker.

Han var, som vi, en drömmare, en sökare som jämt
drogs emot fjärran hägringar av något obestämt
emot det obefintliga, där ynkedom och nöd
helt plånats ut — en tvivlare på allting utom död.

Som vi kunde han, trött av färden, rasta någonstans,
— en glänta där en aning sol och dofter ännu fanns.
Fast våra spända nutidsnerver ständigt drev oss fram
dröjde han kvar och lyssnade och erfor och förnam.

Så blev hans sång ett mäktigt svall av dån och orgelbrus,
men även fågelkvitter, vågors skvalp och skogars sus.
Han målade den verklighet vi rusade förbi
med en mästares penseldrag. — Det kunde aldrig vi.

SKRATTSPEGELN

av **Stig Warren**

När de välanpassade såg honom
förstod han att han var en skrattspegel
En dag ställde han undan sej
vilket var misshushållning
med en Guds gåva
Han borde ha fortsatt att roa
Bydåren har ju också sitt värde
som igånghållare av samtal
i synnerhet mellan ormtungor
majoritetens talorgan

FILIPSTAD

av **Harald Forss**

Bläcket och brödet och Oxhäljas stad
med skalden Nisse Ferlin
lever ännu som den gjort förut
med lustiga finter och flin.
Högst står dess stjärna på marknan om höst,
då är där gäcksamt med spelemansskutt!
Borta ve älva tas tröstelig hutt
till dudelidu från felan.
Månstråle, gubbe i nedan,
tre kvarter fuller på grönan kvist
och ljuvelig doft från resedan.

PÅ ARENDORFFS TID

Den s k Klara-bohemen var ingen riktig litterär gruppering, men det finns ändå en påfallande enhetlighet bland alla de författare som räknas in i kretsen, skriver *Lennart Bromander* i förordet till antologin *"Klarabohemernas bästa"* som han svarat för i serien En bok för alla (Litteraturfrämjandet. 10 kr) — Sällsamt nog är det första gången en regelrätt antologi har gjorts av denna till så stor del verkligt folkkära litteratur.

Den självklara centralgestalten i det litterära Klara Nils Ferlin är representerad med enbart "Kuplett", mera känd som "På Arendorffs tid". Sparsamheten är fullt motiverad med tanke på att han verkligen är välkänd förut, medan avsikten med antologin främst är att rädda desto flera andra ur glömskan. Just Victor Arendorff (1878—1958) var ju, som Bromander konstaterar, "själva urbohemen i Klara, pionjären och nestorn i gänget, den mest bohemiske av dem alla". Han skrev ett par prosaböcker, bl a "Stureplan" som påminner en hel del om Martin Kochs "Guds vackra värld", men mera imponerande är hans diktsamlingar "Herr Husvills sånger" 1915 och "De valkiga händernas folk" 1928. Han är påfallande formsäker och skriver t ex en lång rad sonetter. Antologin tar med ett par dikter ur vardera samlingen, bl a "Herr Husvills morgonsång" med inledningsorden "Herr Husvill vandrar drömmande i Haga..." — det var i Hagaparken som både Arendorff och flera av hans senare husvilla diktarbröder ofta övernattade sommartid, i nödfall också vid svalare årstid i en sandlåda.

En av de tidigaste Klara-poeterna efter Arendorff var Helmer Grundström, född 1904 och fortfarande i livet. Också han är en formsäker diktare med ett stort antal samlingar utgivna under mer än ett halvsekel. Han är "mer än någon annan av Klara-poeterna en Frödings efterföljare", säger Bromander som tagit med en lång rad dikter av Helmer Grundström och dessutom två noveller.

En av de finaste Klara-poeterna var Emil Hagström (1907—1970), tonsatt och sjungen av trubadurer mer än de flesta, Nils Ferlin självfallet undantagen. Också han är mycket generöst representerad med dikter och med två noveller. En av Emil Hagströms — liksom Ferlins — främsta tonsättare är Tor Bergner, Border Tor (f 1913), som också är representerad med några egna dikter ur "Näverdosa", en av hans ganska många samlingar.

Många författare passerade ut och in i det litterära Klara under de aktuella tre decennierna från omkring 1930, och det är omöjligt att exakt avgränsa vilka som bör räknas till Klarabohemernas skara, konstaterar Lennart Bromander. Som exempel nämner han Harald Forss som är mera bekant från andra sammanhang men som här är representerad med ett par kortare dikter. Detsamma kan sägas om Erik Asklund som ju främst blev känd som en av de Fem Unga. Men han skrev flera självbiografiska romaner med Klara som viktig ingrediens, och ur boken "Bröderna i Klara" finns tacknämligt nog med kapitlet om Café Cosmopolite.

På den renodlade prosasidan är Willy Walfridsson (1904—1968) den äldste och, vid sidan av Asklund, egentligen ende romanförfattaren. Däremot var novellen mera lätthanterlig för en fattig Klara-broder som gick i den vanliga nasarevalsen mellan kvarterens tidningsredaktioner. Antologin redovisar två noveller av Walfridsson, lika många av Gösta Höglund och tre av Erik Nyhlén, Gösta Pettersson och av den fortfarande kanske mest kände, Birger Vikström.

"Klarabohemernas bästa" ger en efterlängtad översikt över, för att citera Bromander, "den sällsynt rika litterära miljön i Klara decennierna mellan 1930 och 1960, den i bästa mening folkliga skaldekonst som där odlades och de många skilda sätt, på vilka den svenska fattigdomen omvandlades till litteratur på Klaras kaféer och krogar".

Sångmö i Filipstad

I en intervju i en dagstidning i februari framträdde en dam och meddelade, att hon och Nils Ferlin "skrivit dikter ihop" i Filipstad i hennes ungdom. Till henne hade poeten skrivit både "När skönheten kom till byn" och "Får jag lämna några blommor", försäkrade hon. — Tidningen måste senare införa ett beriktigande, där Ruth Hladisch kategoriskt förnekade att Nils någonsin skrivit några dikter "ihop med" någon, vare sig flicka eller pojke. Lika bestämt förklarade Jenny Westerström, att de nämnda dikterna tillkom långt efter Nils Ferlins Filipstads-tid. "När skönheten kom till byn" publicerades första gången i DN 1936 och "Får jag lämna några blommor" i Lille Bror Söderlundhs vismelodisamling "När skönheten kom till byn" 1939.

Men en sorts sångmö i Filipstad hade Nils Ferlin ändå vid tiden omkring 1920. Hon var några år yngre och arbetade på Stadshotellet. Pappan var stationsskrivare och i hemmet på Allégatan 2 gick Nils som barn i huset. Där bor sångmön kvar än i dag, Elsa Gustafsson, och sköter fortfarande Järnvägshotellet som redan på 20-talet upptog större delen av huset.

— Nils var närmast som en bror för mig, säger Elsa Gustafsson. Men han skrev i alla fall en dikt till mig i form av en sorts saga, där jag var "en ung skön brunett" som hade plats på "ett schweizeri" — en för rimmets skull lite lustig beskrivning av Stadshotellet.

Med viss fantasi kan man påstå att Elsa Gustafsson faktiskt är släkt med Nils Ferlin. Hennes mor Mathilda Johanna var född Branzell och därmed ett skott på det högeligen tilltrasslade värmländska släktträd, som omfattar de flesta av detta litterära landskaps diktare: Esaias Tegnér, Erik Gustav Geijer, Anders Fryxell (historikern som skrev "Ack Värmeland du sköna"), Gustaf Fröding, Selma Lagerlöf och Nils Ferlin men också Anna Maria Lenngren och Dan Andersson.

I sina privata rum i Järvägshotellet har Elsa Gustafsson högsta konkreta minnen av sin kultursläkt. På framträdande plats står ett blomsterbord i form av en gossegestalt i förgyllt snidat trä, som den värmländske skulptören Christian Eriksson en gång skänkt Gustaf Fröding. Där står en snidad soffa som tillhört modern till Emanuel Branzell, på 1830-talet avsatt präst och en av förebilderna till Selma Lagerlöfs Gösta Berling. Och där finns en 1700-talschiffonjé och en porslinsvas som också kommer från släkter Branzell.

Elsa Gustafsson är stolt över sina släktminnen från de märkliga Branzellarna. Men hon är minst lika stolt och glad över sina minnen av vännen, kamraten och i någon mån beundraren Nils Ferlin.

Ferlingruppen i Filipstad

planerar ett mycket ambitiöst verksamhetsår 1986. Ett sång- och musikprogram med utgångspunkt i den nyutkomna samlingen "Fabians revyvisor" framförs i maj. Rolf Mårth har utarbetat programmet i samarbete med Jan Wikner och Gunde Johansson.

Nils Ferlins radiospel "Marknad" från 1935 med musik av Josef Briné planeras i en scenversion under Oxhölja i höst. Rolf Mårth har presenterat ett förslag till bearbetning av spelet, som man hoppas att Ferlins arvingar inte har något att erinra mot.

För Ferlin-utställningen i Museet Kvarnen finns redan tidigare en särskild arbetsgrupp tillsatt för att hjälpa till med färdigställandet. Gruppen skall nu slutföra arbetet under våren. Jörn Granberg i arbetsgruppen har framfört önskemålet, att det även i fortsättningen bör finnas en utställningsgrupp med uppgift att arbeta fram en mer heltäckande Ferlin-utställning, detta med tanke på Ferlingruppens rika tillgång på material. Kjell Ekman har lagt ner stort arbete på förstoring av bilder ur gruppens arkiv.

För det omfattande insamlade och donerade material i text och bild som Ferlingruppen nu innehar, anser man det vara av största vikt att lösa arkiveringsfrågan. En lämplig lokal diskuteras med kommunen. Ansvarig arkivarie är Rolf Mårth.

Inkomster från programverksamheten och royalties för "Fabians revyvisor" ger gruppen en avundsvärt god ekonomi.

Ordförande i Ferlingruppens styrelse är Ingrid Berg, vice ordförande Jan Wikner, kassör Carin Wikner, sekreterare Rolf Mårth och vice sekreterare Kjell Ekman.

ARBETSSTIPENDIER

Årets fem arbetsstipendier på vartdera 3 000 kr har tilldelats:
Barbro Hiort af Ornäs, Stockholm
Ingemar Leckius, Lund
Viola Renvall, Pargas, Finland
Niklas Rådström, Stockholm
Lasse Söderberg, Malmö

Det är första gången som Sällskapet — på Ruth Hladisch' förslag — utdelat ett stipendium till en recitatör. Barbro Hiort af Ornäs har fått det som ett tecken på uppskattning av hennes insats för den s k Poesihörnan på Dramaten, som hon tagit initiativet till och fortfarande har huvudansvaret för.

Dessutom utdelades ett extra arbetsstipendium på 3 000 kr för 1985 och ett likadant för 1986 till Poste Restantes redaktör Gunnar Larson.

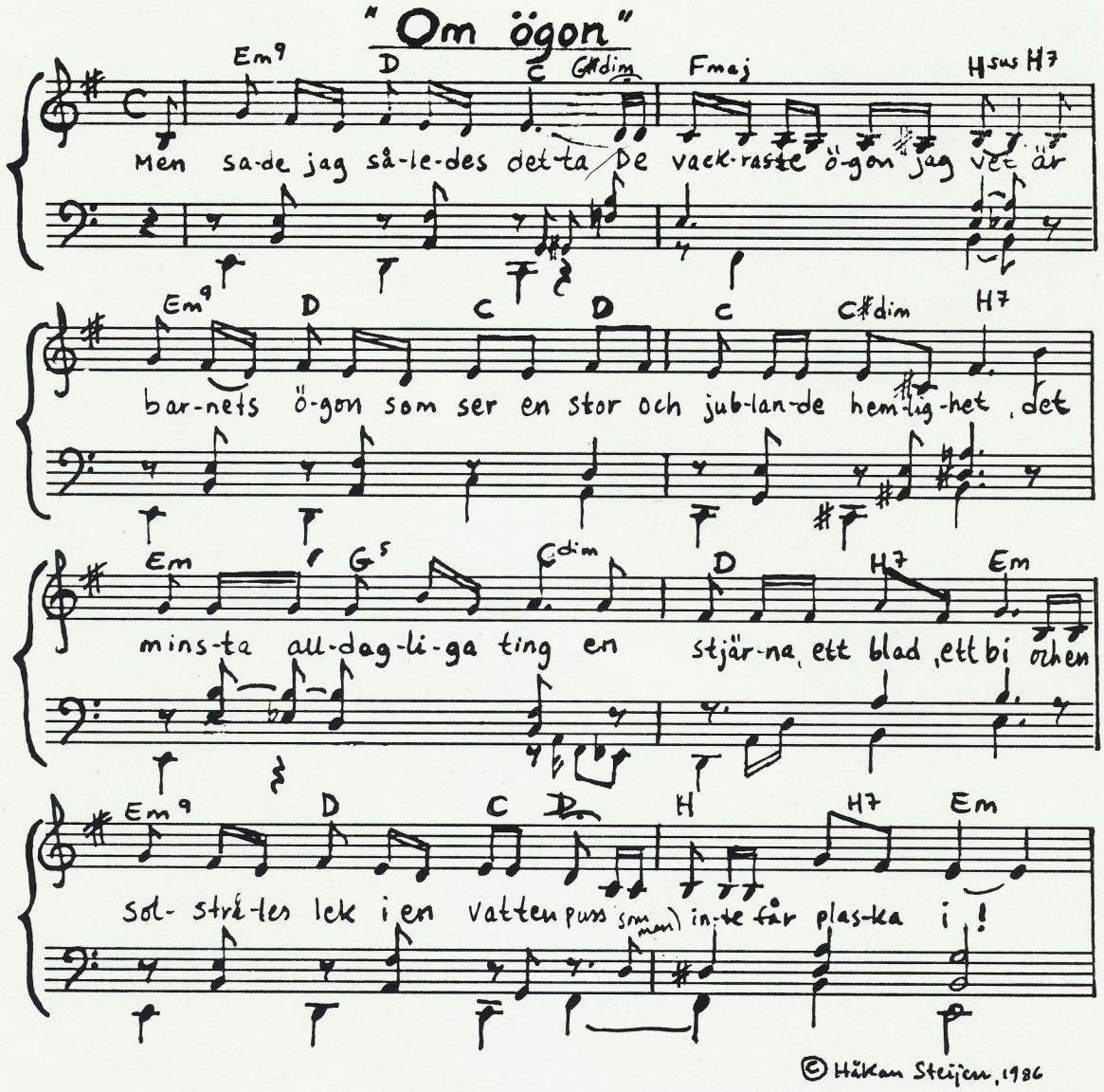

Text: Nils Ferlin (Ur En gammal cylinderhatt)
Musik: Håkan Steijen
Pianoarrangemang: Per "Slim" Netini

Men sade jag således detta:
De vackraste ögon jag vet
är barnets ögon som ser en stor
och jublande hemlighet
det minsta alldagliga ting:
en stjärna, ett blad, ett bi
och en solstråles lek i en vattenpuss
— som man inte får plaska i!

Men sade jag således detta
då tänkte jag inte på de
gamla och stillsamma ögon
som dävnats i årens ve.
Ty då — när de snuddas av glädje
och skimra en stund och le,
då märkte jag nog att det finns
inga vackrare ögon att se.

FERLIN I BIRKASTAN

var den verkligt pregnanta rubriken i DN över reportaget om minnesplattan på huset Rörstrandsgatan 40, där skalden bodde 1916—1937 tillsammans med modern Elin Nathalia och systrarna Lisa och Ruth. Sällsamt nog bor både reportagets skrivare Anna-Lisa Bäckman (som varit med om att få plattan på plats) och fotograf Sven-Erik Sjöberg numera i huset.

Foto: *Sven-Erik Sjöberg*

Före höstens prisutdelning i oktober samlades en grupp medlemmar utanför Rörstrandsgatan 40, och konstnären professor K G Bejemark avtäckte sin bronsplatta med benäget bistånd av Jenny Westerström. Ruth Hladisch framförde Ferlin-släktens tack till Sällskapet som nu förverkligat den idé hon tidigare framfört. Jenny Westerström erinrade om att Nils Ferlin inte bokstavligen var så hemlös som det så ofta sägs. Här bodde han med modern och systrarna i en liten lägenhet mot gården. Det kunde bli trångt när många av det tidiga 30-talets författare och konstnärer samlades i det Ferlinska hemmet: Vilhelm Moberg, Jan Fridegård, Erik Asklund, X:et Erixson, Lille Bror Söderlundh och många andra. De flesta bodde ensamma i dragiga vindskupor eller på billiga småhotell i Klara. Modern Elin Nathalia var aktivt intresserad av att tillsammans med Nils hålla detta lilla kulturcentrum vid liv.

Moderns bortgång i december 1936 blev ett hårt slag för Nils Ferlin och satte sina tydliga spår i diktsamlingen "Goggles". Hemmet vid Rörstrandsgatan måste upplösas, och det var nu som han verkligen blev hemlös. Han bodde några år på skiftande adresser, bl a Folkungagatan och Mäster Samuelsgatan och därefter mest på småhotell i Klara. Regent på Drottninggatan och Savoy på Bryggargatan var hans vanligaste stamlokus, till dess han 1945 gifte sig med Henny och flyttade ut till Roslagen.

Rörstrandgatan 40 var alltså hemmet och den fasta punkten i tillvaron under en mycket stor del av Nils Ferlins liv. Nils Ferlin-Sällskapet har funnit det angeläget att med den vackra bronsplattan påminna om detta.

NY FERLIN-SKIVA

Återigen föreligger en ny LP med Nils Ferlins tonsatta dikter, denna gång framförda av den göteborgske körledaren Gösta Ohlins vokalensemble med ett 30-tal medlemmar och med Erland Hagegård som solist. Att det med sådana förutsättningar blivit en vårdad och välgjord inspelning (på Caprice för Rikskonserter, CAP 1319) är närmast självklart.

Som sig bör inleds skivan med fyra numera klassiska melodier av Lille Bror Söderlundh, den tonsättare som Nils Ferlin själv betecknade som sin mest lyhörde musikaliske uttolkare: "Får jag lämna några blommot" ur En gammal cylinderhatt, "Den stora kometen" och "En liten konstnär" ur Goggles och "Poeterna har sagt" ur Med många kulörta lyktor.

Andra representerade tonsättare är bl a Erland von Koch med "Brådska" och "Drömmar ur snö", Börje Albeman med "När skönheten kom till byn", "Men går jag över ängarna" och "Gårdstango", Lasse Gulin med "Kärlekens ögon" och Ove Engström med "Cirkus". För rena körverk på Ferlintexter svarar bl a Karl-Birger Blomdahl med fyra sånger för tre damröster och piano, bl a "Leken går" och "Stjärnorna kvittar det lika", Folke Rabe med bl a "Inte ens..." och den finlandssvenske kompositören Nils-Eric Fougstedt med "Tiga blott".

Självfallet bjuder den nya skivan högtstående skönsång av både solisten och kören. Men den som är "uppfostrad" med melodier av i första hand Lille Bror Söderlundh och av bl a Tor Bergner och med sångare som samme Broder Tor, Thorstein Bergman, Ove Engström etc, den lyssnaren känner sig en aning vilse. Det låter på något sätt alltför vackert och ståtligt.

Den lyssnaren har svårt att associera Nils Ferlins dikter med operakörer och arior men känner sig hemma med den enkla, lågmälda visan. Erland Hagegård har ju en magnifik stämma, men han får inte riktigt fram den rätta Ferlin-tonen — med något undantag, bl a i "En liten konstnär".

Ovanstående ståndpunkt anses säkert av många som hopplöst förstockad. Det må vara hänt. — Vad man i varje fall odelat kan uppskatta är Jenny Westeströms koncentrerade men innehållsrika texthäfte om "Nils Ferlin och musiken". GL

En minnesplatta till i annat Klara

Ungefär en månad senare avtäcktes en annan minnesplatta i ett annat Klara än det man vanligen förknippar med Nils Ferlin: stadsdelen Klara i Karlstad, där han föddes den 11 december 1898. Carlstads-Gillet har på plattan graverat in korta persondata, diktsamlingarnas namn ock årtal och poetens litterära utmärkelser och till sist de kända raderna ur "Getsemane"

"Ty den som är rädd för Getsemane
har ingenting alls att få eller ge."

NÄR FAN TOG KRONOFOGDEN

av Robert Burns

Fan själv med fiol for in i stan
och dansa' bort med kronofogden
och fruarna ropa': "Hej, gamle fan,
du får en skatt i vår älskade vän!"

Fan tog, Fan tog, Fan tog så fort
Fan tog den satans kronofogden;
han dansa' bort, han dansa' bort,
han dansa' bort med kronofogden!

Vi lagar vår mat och vi brygger vår dryck,
vi dansar och sjunger och tömmer brygden;
och tack ska du ha, du svarta djävul
som dansa' bort med kronofogden.

Vi dansar reel och vi jiggar runt
till flöjt och fiol i hela bygden;
men den bästa dans som någonsin fanns
var när Fan for iväg med kronofogden.

Fan tog, Fan tog, Fan tog så fort,
Fan tog den satans kronofogden;
han dansa' bort, han dansa' bort,
han dansa' bort med kronofogden!

Den skotske poeten Robert Burns som onekligen har beröringspunkter med Nils Ferlin, har översatts till svenska åtskilliga gånger, bl a av Gustaf Fröding. Ovanstående dikt som sannolikt inte tidigare tolkats på svenska, har översatts av *Erik Carlquist*, Umeå Universitetsbibliotek. — Originaldikten på motstående sida.

THE DE'IL'S AWA' WI' TH' EXCISEMAN

by Robert Burns

Tune — "The de'il cam' fiddling through the town."

Cromek states that, at a meeting of his fellow-excise men in Dumfries, Burns was called upon for a song, and in reply handed these verses extempore to the chairman, written on the back of a letter.

The de'il cam' fiddling through the town,
And danced awa' wi' th' Exciseman,
And ilka wife cries, "Auld Mahoun,
I wish you luck o' the prize, man!"

The de'il's awa', the de'il's awa',
The de'il's awa'wi' th' Exciseman;
He's danced awa', he's danced awa',
He's danced awa' wi' th' Exciseman!

We'll mak our maut, we'll brew our drink,
We'll dance, and sing, and rejoice, man;
And mony braw thanks to the meikle black de'il
That danced awa' wi' th' Exciseman.

There's threesome reels, there's foursome reels.
There's hornpipes and strathspeys, man.
But the ae best dance e'er cam' to the land
Was — the de'il 's awa' wi' th' Exciseman.

The de'il 's awa', the de'il 's awa',
The de'il 's awa' wi' th' Exciseman;
He's danced awa', he 's danced awa'.
He 's danced awa' wi' th' Exciseman!

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Styrelsen för Nils Ferlin-Sällskapet avger härmed verksamhetsberättelse för 1985.

Styrelsens sammansättning:
Ordförande
fil mag Jenny Westerström
Vice ordförande
direktör Olof Ögren
Sekreterare
redaktör Gunnar Larson
Skattmästare
fil mag Tor Englund
Övriga ledamöter
förf Ebba Ehrenborg
förf Axel Liffner
direktör Curt Enström
Suppleanter
redaktör Esse Jansson
skådesp Eva-Lisa Lennartsson
konstnär Idun Lovén
Adjungerad ledamot
förf Sandro Key-Åberg

Styrelsen har under året haft tre ordinarie sammanträden Årsmötet hölls den 9 maj på Sjöfartshuset i Stockholm. Därvid nyvaldes styrelsen delvis och konstituerades senare enligt ovanstående sammansättning.

1985 års Ferlin-pris tilldelades poeten Maria Wine, medan trubadurpriset gick till Tor Bergner, som på grund av sjukdom ej kunde närvara vid utdelandet. Prissummorna uppgick detta år till 25.000 resp. 10.000 kronor. Priserna utdelades av Axel Liffner och Jenny Westerström. Tidigare under året har fem arbetsstipendier å vardera 3.000 kronor utdelats. Nils Ferlin-Sällskapet utdelade sålunda under 1985 totalt kronor 50.000 i priser och stipendier, vilket får anses vara ett aktningsvärt belopp i dagens svenska poesiklimat.

I årsmötet och den påföljande middagen deltog som vanligt närmare 100 personer. Till det omfattande lotteriet hade ett 25-tal givare bidragit med förnämliga priser i form av konst, keramik, böcker, ur etc. Inkomsten av lotteriet uppgick till kr 2.000.

Medlemsavgifterna, som numera uppgår till kr 50 resp 40 för pensionärer och studerande, ger totalt drygt 50.000 kronor per år. Ferlin-tallrikarna, räntor och gåvor betalar i stort övriga utgifter, varav tryckning och distribution av medlemsbladet Poste Restante är den största posten. Den närmar sig nu kronor 50.000 per år. Sammanlagt leder det hela till att kapitalet minskar, trots att antalet betalande medlemmar i stort är oförändrat. Det minskande intresset för de fina Ferlin-tallrikarna är högst beklagligt ur ekonomisk synpunkt. Här kan nästan alla medlemmar känna sig medskyldiga.

Medlemmar i styrelsen har medelst personligt sammanträffande och korrespondens med borgarrådet I. Josefsson fått gott hopp om att ett Ferlin-rum av något slag i Kulturhuset i Stockholm snart skall bli verklighet.

Bokslutet för Nils Ferlin-Sällskapet per den 31 december 1985 meddelas härmed.

RESULTATRÄKNING

Intäkter	1985.12.31	1984.12.31
Medlemsavgifter	53 285.—	57 209.—
Gåvor	13 659.—	9 615.—
Lotterier mm	7 257.—	3 884.25
Ränteintäkter	14 307.72	12 377.26
Summa intäkter	88 508.72	83 085.51
Kostnader		
Poste Restante	— 43 155.—	— 34 088.65
Stipendier	— 50 000.—	— 45 000.—
Övriga kostnader	— 5 863.—	— 5 615.80
Summa kostnader	— 99 018.—	84 704.45
Årets resultat	— 10 509.28	1 618.94

BALANSRÄKNING

Tillgångar		
Kassa	44.25	73.25
Postgiro	9 720.92	2 630.45
Bank	118 310.10	122 139.85
Interim	1 070.—	10 675.—
Summa tillgångar	129 145.27	135 518.55
Skulder		
Årsavgifter, förutbetalda	29 230.—	24 820.—
Diverse personer	426.—	700.—
Nils Ferlin fonden	40 000.—	40 000.—
Summa skulder	69 656.—	65 520.—
Eget kapital		
Kapitalkonto IB	69 998.55	71 617.49
Årets resultat	— 10 509.28	— 1 618.94
Summa eget kapital	59 489.27	69 998.55
Summa skulder och eget kapital	129 145.27	135 518.55

Stockholm i februari 1986

Jenny Westerström
Ebba Ehrenborg
Axel Liffner
Gunnar Larson
Curt Enström
Olof Ögren
Tor Englund

Nya medlemmar 1986-03-22

Andersson, Lars, Slånbärsv 6, 151 49 Södertälje
Andersson, Lennart, Allév 47, 811 36 Sandviken
Bengtsson, Arne, Blåbärsg 22, 199 42 Enköping
Björsäter, Ragnhild, Chapmang 6, 112 36 Stockholm
Eliasson, Bobby, Krongårdsv 8, 143 00 Vårby
Falkenberg, Hans, Drottningholmsv 31-33, 112 42 Stockholm
Forssander, Karl-Gustaf, Kyrkebolsg 9, 654 68 Karlstad
Frisk, Hans, Sandkullen 2103, 682 00 Filipstad
Fröderberg, Henry, Pliggv 9, 126 39 Hägersten
Ginsby, Jimmy, Äppelv 43, 902 58 Umeå
Grundel, Ingrid, N Staketg 9, 681 00 Kristinehamn
Grundel, Ulf, N Staketg 9, 681 00 Kristinehamn
Gustafsson, Elsa, Järnvägshotellet Allég 2, 682 01 Filipstad
Hamilton, Brita, Illerbacken 1, 181 44 Lidingö
Hasselqvist, Ingeborg, Vasav 195, 191 76 Sollentuna
Holmerud, Anna, Klackv 25, 126 39 Hägersten
Holmström, Aina, Frimärksv 21, 122 47 Enskede
Johansson, Karl-Arvid, Larslundav 8 B, 152 00 Strängnäs
Larsson, Helene, Brageg 23 B, 392 45 Kalmar
Larsson, Marianne, Murareg 9, 652 28 Karlstad
Lindström, Sven, Älgstigen 14, 572 00 Oskarhamn
Malmström, Fredrik, c/o Lovén, Infanterig 3, 171 59 Solna
Niklasson, Lise Lotte, Pl 304, 790 31 Djura
Nilsson, Asta, Tavelsjöv 24, 121 72 Johanneshov
Sandström, Leif, B.P. 196, 683 00 Saint-Louis, Frankrike
Sjölin, Margareta, Dr Sydowsg 8, 413 24 Göteborg
Steinorth, Axel, Medsolsbacken 15, 162 37 Vällingby
Svensson, Björn, Filarv 1, 175 71 Järfälla
Thurin, Inga, Virserumsv 12, 570 82 Målilla
Wikner, Gunilla, Färnebog 28, 682 00 Filipstad
Wine, Maria, Råsundav 156, 171 30 Solna
Öhlund, Haakon, Flensv 41, 125 41 Älvsjö

REVISIONSBERÄTTELSE

Granskningen av räkenskaperna för år 1985 har verkställts. I anslutning härtill får jag avge följande berättelse.
Protokoll och styrelsens berättelse över verksamheten har genomgåtts.
Behållningen på postgiro och bank har kontrollerats.
Revisionen har ej givit anledning att framställa någon anmärkning.
Jag tillstyrker därför att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Danderyd den 5 mars 1986

Sten Skanne

PRISUTDELNINGEN

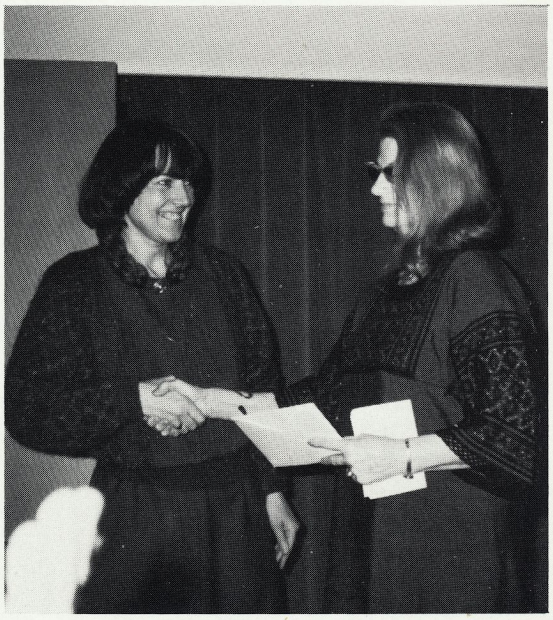

Maria Wine tog med uppenbar förtjusning emot checken med årets Ferlin-pris ur ordförandens hand vid höstens prisutdelning. Hon kvitterade genom att med sin mjukt intensiva stämma läsa en rad egna dikter. Axel Liffner talade inspirerat om Maria Wines diktning.

Broder Tor var tillfälligt sjuk, men Maj Brit Carlson tog emot hans välförtjänta trubadurpris.

Middagen bjöd på en meny uppbyggd kring en mustig älgstek. För underhållningen svarade bl a Håkan Steijen. Lotteriet inbringade traditionellt nog 2 000 kr. Bakom alla värdefulla lotterivinster stod främst en lång rad gamla trogna donatorer, ingen nämnd och ingen glömd — med undantag för representanten för Fröding-Sällskapets styrelse, distriktschefen Bengt Eriksson (också medlem i Nils Ferlin-Sällskapet). Han framförde en varm hälsning från systersällskapet och överlämnade dess kritikerrosade utgåvor av Frödings brev i två volymer.

Längst och mest envist kvar i Sjöfartshusets vackra sal dröjde sig Håkan Steijen samt *sekr*

NILS OCH LILLE BROR

Nils Ferlins dikter var aktuella åtskilliga gånger, när Sällskapet Lille Bror Söderlundhs Vänner i mars arrangerade två temadagar i Tällberg kring tonsättaren och hans verk. Sällskapets ordförande Director Musices Carl Rune Larsson konstaterade bl a, att Nils Ferlins dikt och Lille Bror Söderlundhs ton stöder varandra så effektivt, att bådas verk fortfarande idag är så levande och i bästa mening folkkära.

Under hösten planeras liknande temadagar i Lille Bror Söderlundhs födelsestad Kristinehamn. Då lär programmet få minst lika många anknytningspunkter till Nils Ferlin, som tillbringade några år där under första världskriget, bl a som "svarte montören" i Bröderna Malmbergs Elektriska affär och som "sme'halva" i Björneborg.

Bilaga medföljer

KALLELSE

Nils Ferlin-Sällskapet håller ordinarie årsmöte

onsdagen den 21 maj 1986 kl 19.00

i Sjöfartshusets festvåning, Skeppsbron 10, Stockholm.

Föredragningslistan upptar bl a nominering av kandidater till 1986 års Ferlin-pris och Trubadur-pris. Styrelsen erinrar om medlemmarnas rätt att föreslå pristagare.

Efter förhandlingarna har *Säffleteatern* lovat framföra sin Ferlin-kabaré *"Klackarna i grannens golv"* i kortformat.

Därefter vidtar den sedvanliga årsmötesmiddagen, som denna gång består av Filé Nobis med potatis och sallad, 2 glas vin eller öl/vatten och kaffe med petitfour till pris av 150 kr inkl serviceavgift.

Högst 100 deltagare, d v s de som först anmäler sig.

OBS! Anmälan om deltagande i middagen kan göras enbart genom inbetalning av 150 kr på pg 35 21 55-6. Beloppet måste vara Sällskapet till handa absolut senast torsdagen den 15 maj.

Vår arbetsstipendiat Barbro Hiort af Ornäs medverkar med recitation. Sång. Bok- och konstgåvor till det traditionella lotteriet är mycket välkomna.

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA TILL ÅRSMÖTET!

Styrelsen

Poste Restante Medlemsblad för Nils Ferlin-Sällskapet nr 1, 1986

Skattmästare: Tor Englund, Sunnanvindsgränd 79, 175 38 JÄRFÄLLA. Tel 0758-174 69

Sällskapets postgirokonto: 35 21 55-6

Redaktör för medlemsbladet: Gunnar Larson, Åsögatan 70, 116 24 STOCKHOLM. Tel 08-68 60 06

Tryck: Rundqvists Boktryckeri i Göteborg

ISSN 0345—9519